

Idejno oblikovni predlog ureditve novega mestnega parka v Litiji

OSNOVNA IDEJA tega predloga je ureditev parka tako, da je v okolje in v razne aktivnosti vpet v tako širšem kontekstu občine kot tudi v ožjem in vsakodnevnem kontekstu preživljanja prostega časa.

Širšo geografsko vpetost park dosega tako, da se uporablja kot izhodišče za rekreativno pešačenje po že vpeljani planinski pohodniški transferzali imenovani Badjurova krožna pot. Podoben primer v Litiji je tudi popotovanje od Litije do Čateža, splošno razširjeno in popularno novembersko pešačenje, ki je preraslo lokalne okvire in privablja v naše mesto pohodnike od vsepovsod. Na podoben način bi se širila podoba Litijske občine tudi preko pešačenja po nekoliko pozabljeni Badjurovi krožni poti. V samem srcu parka je predvidena takoimenovana **kamnita roža razdalj**, ki orientacijsko prikazuje ključne kraje na Badjurovi poti, njihovo medsebojno časovno in dolžinsko razdaljo.

Poleg tega ime parka izpostavlja dve ključni osebnosti iz družine Badjura, ki sta pustili zgodovinski pečat na ozemlju naše celotne države in sta bili rojeni v mestu Litija. To sta brata **Rudolf in Metod Badjura**. V knjigi Litijski obrazi sta natančno predstavljena, zgolj v informacijo pa sledeče. Rudolf Badjura je bil borec in oficir za severno mejo, prvi smučarski učitelj v Sloveniji in teoretik smučanja, začetnik zimskih vzponov v gore, začetnik slovenskega turizma, pisec vodnikov po gorah in še kaj.

Njegov mlajši brat Metod je bil prav tako udeleženec Soške fronte, fronte v Galiciji in borec-prostovoljec za severno mejo. Po prvi svetovni vojni se je uveljavil kot filmski ustvarjalec, najbolj znan po prvem slovenskem celovečernem filmu Triglavске strmine in po filmu V kraljestvu zlatoroga.

S tem parkom, ki bi tematsko in po imenu počastili tadv rojena Litijana, bi se jima Litija primerno oddolžila. Park bi se imenoval **MESTNI PARK BRATOV BADJURA**.

Ožjo oz. vsakodnevno vpetost v mesto in v sosednje blokovsko naselje, pa park dosega s svojo vsebino in obliko, ki je opisana v nadaljevanju.

V sredini parka pod krošnjami **lip in rožnatih divjih kostanjev** na tako imenovani »senčni jasi« je »**kamnita roža razdalj**« Badjurove krožne poti, zanimiva otrokom in odraslim, didaktično, igrivo in kot zanimivost. Jasa je obdana z **betonskimi klopmi**. Dostopna je preko peščenih diagonalnih poti iz vseh štirih vogalov parka in tudi iz dostopov na sredini parkovnih stranic.

Peščena jasa je obdana z vencem **zelenic**, proti severu oz. proti cesti pa en segment zelenic zamenja **barvan betonski tlak**-večnamenska ploščad, na kateri se lahko odvija spontana otroška igra, ali pa morebiten kulturni dogodek kot npr. »stand up« komedija, recital oz. kakršenkoli manjši umetniški performance. Proti cesti se tlakovana ploščad zaključuje z dvema manjšima **travnatima terasama**, ki ju od ceste, pločnika in mimoidočih ločuje **okrasna betonska balustrada**, ki istočasno oblikovno poudari mestno naravnost in pomembnost parka. V travnatih segmentih se pojavljajo **lesene skulpture divjih živali** iz naših gozdov v naravni velikosti, ki bi parku dodale igrivost, saj je park tudi predprostor novega vrtca. Vse skupaj obkroža tlakovana parkovna krožna pot, ki je ujeta v simboliko Badjurove krožne poti, istočasno pa je izrazito geometrijska parkovna sprehajalna poteza, ki ji v obliki špalirja sledi krožna zasaditev z nizkimi **kroglastimi ostrolistimi javorji**.

Zunanji obod parka uokvirja tlakovana obhodna pot, ki je proti parku zasajena s **travo s cvetlično zasaditvijo**, kar daje pogledom v park od zunaj barvitost. Ta cvetlična zasaditev je obrobljena z nizko živico iz **drobnolistnega pušpana** v višini cca. 30 cm. Obhodna pot je opremljena z **lesenimi parkovnimi klopmi** z nasloni. Obstoječa kovinska ograja se zaraste z **navadno viniko**, ki bo hitro prekrila neprijazno ograjo z zeleno in kasneje z rdečo barvo. Na obhodno pot se priključi tudi obstoječ prehod skozi ograjo k igrišču novega vrtca.

Sama geometrična zasnova je tudi posledica skoraj pravilne kvadratne parcele, ki je optimizirana v pravilen kvadrat in ostanek parcele v obliki ozkega pravokotnika na južni strani parka proti igriščem novega vrtca. Ta del je tlakovan z **zelenim tartanom** in je namenjen manjšemu otroškemu igrišču s štirimi manjšimi igrali, kot so npr. gugalnice, peskovnik ipd., kajti otroško igrišče je mišljeno le kot dopolnitev parkovne vsebine in ne kot bistvena prvina. Senco temu igrišču bosta zagotavljali **dve lipi**, posajeni v betonskem koritu, ki bo služilo tudi kot klop.

Proti Cesti komandanta Staneta se obhodna pot pridruži razširjenemu pločniku na zunanji strani **okrasne balustrade**. Med njima so predvidene **betonske klopi** kot vezni člen med parkom in zunanjim javnim prostorom. Med betonskimi klopmi so predvidene višje luči ulične razsvetljave, medtem, ko so v parku samem predvidene nižje luči, ki so žarkovno razporejene ob peščenih diagonalnih poteh. Stranice parka, ki so obrnjene proti parkirišču in proti cesti so obrobljene z drevoredom **stebrastih jerebik**, ki s svojimi vertikalami park tudi vizualno ločujejo od ceste in parkirišča. Zasaditev je mišljena tako, da se po višini dviguje od nižjih zasaditev po robu parka, do višjih navznoter in doseže v sredini parka največjo višino in gostoto krošenj.

Nivojsko se park od nivoja pločnika oz. od obhodne poti minimalno (16cm višinske razlike na razdalji 6m) poglobi v svojem krožnem delu, razlika se premosti z minimalno klančino, mali travnati terasi pa sta za dve višini stopnic (32cm) dvignjeni nad nivo pločnika, tako da je celoten park dostopen tudi gibalno omejenim, istočasno pa je park kot zaokrožena celota ločen od prometnih tokov, gospodarskih dostopov in parkirišč.

Elementi zasaditve :

- lipa
- rožnati divji kostanj
- kroglasti ostrolisti javor
- stebrasta jerebika
- drobnolistni pušpan
- travnik s cvetlično zasaditvijo
- zelenica

